

Lestyán Mária

Építésügyi jogszabályok tűzvédelmet is érintő vonatkozásai

2016.május 13.-tól hatályos *Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítása* (Építési törvény) amellyel összefüggésben számos építésügyi jogszabály is módosult, beleértve az egyszerű bejelentési eljárásra vonatkozó előírásokat. Fontos, hogy a tűzvédelmi tervező tisztában legyen az alapvető változásokkal, mert szakági tervezőként csak ebben az esetben tud megfelelő tájékoztatást adni az építész tervezőnek.

Tervezési program

Az Étv. váltoásaival összefüggésben módosult az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet is, amelyből most a megváltozott tervezési programot emelnénk ki! Korábban ezt az engedélyezési eljáráshoz készítendő építészeti dokumentáció igazolások részének kellett tartalmaznia, ami viszont nem része a kivitelezési dokumentációnak. Ez utóbbit az egyszerűsített bejelentési eljáráshoz kell készíteni.

A tervezési programnak az alábbiakra kell kitérni:

- „a) tervezési feladat részletes leírását, az építési tevékenység megnevezését,*
- b) a tervezés előzményeit – előkészítő dokumentációk, tanulmánytervek adatait,*
- c) az elvárt – az OTÉK előírásainak megfelelő vagy attól szigorúbb – követelményeket, beleértve az élettartalmi igényeket,*
- d) az elvárt követelményeknek való megfelelés igazolásának módját, az alkalmazandó szabványok vagy azokkal egyenértékű számítási-méretezési eljárások és hivatkozások, jogszabályok, előírások, szabályzatok körét,***
- e) a beruházás költségkeretét, rögzített költségkeret esetén a költségelemzés módszerét, az építető részéről a költségkeret túllépés jóváhagyásának feltételeit, vagy költségkeret csökkentés esetén az elvárások, követelmények módosítási szabályait,*
- f) a helyszín bemutatását,*
- g) a helyiségigényeket és funkcionális kapcsolatokat,*
- h) az építményben üzemelő technológiákat,*
- i) a közútkapcsolati, parkolási igényeket és információkat,*
- j) a közmű és energia ellátási igényeket, módokat,*
- k) az akadálymentesítésre vonatkozó információkat,*
- l) műemlék és nyilvántartott műemléki érték esetén az értékleltár és az építéstörténeti tudományos dokumentáció alapján rögzített műemlékvédelmi szempontokat,*
- m) a szükséges szakági tervezők, szakértők körét,***
- n) az egyéb meghatározó követelmények általános szempontjait,*
- o) a tervezendő építmény használatának, üzemeltetésének, karbantartásának feltételeit.”***

A kiemelt részekhez elengedhetetlen, hogy a tűzvédelmi szakági tervező megfelelő bemenő adatot szolgáltatson építésztervező számára az OTSZ, a Tűzvédelmi Törvény és a TvMI-k alapján. A legjobb az lenne, ha építész tervező még a szerződés kötés előtt bevonná a szakági tervezőket, ha ez még sem történik meg a tervezési munka során, célszerű a felmerült hiányosságokat a tervezési szerződés és program módosításával pótolni, különösen pl. ha valamilyen eltérési eljárás okán egyedi igazolásokra, szimulációkra lesz szükség.

Szigorúbb követelmények

A tervezési program tartalmazhat olyan megrendelői igényt (későbbi bővítés, tetőtér beépítés, funkcióváltás stb.) amely ismeretében látszólag indokolatlanul szigorúbb követelményeknek feleltetik meg az épületet, mint amelyet jelenleg be kellene tartanunk! Ilyenkor az építtetői szándék miatt kell a szigorúbb előírásoknak megfelelni!

Lakóépület 300 m² alatt

A 2016. július 01.-től hatályba lépett, a lakóépület egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016.(VI.13.) Kormányrendelet a legfeljebb 300 m² összes hasznos alapterületű lakóépületekre vonatkozik:

- nincs építési engedély, csak egyszerű bejelentés
- nem ÉTDR-en keresztül történik, hanem az e-napló készletbe helyezésével a bejelentés
- a kivitelezési dokumentáció kell összeállítani, amit az építésztervezőnek kell feltöltenie az e-naplóba
- a tervezőnek tervezői művezetést kell végezni 6 alkalommal, szerződése szerint
- a tervező felel a szakági tervezők bevonásáért, az oltóvíz rendelkezésre állásáért, ha kell a szakhatóság bevonásáért (pl. nádtető), a tűzvédelmi teljesítményjellemzők megadásáért, stb.

Kivitelezési dokumentáció

Az Étv. 38. §-a helyébe a következő rendelkezés lépett:

„38. § (1) Építési tevékenységet – ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – kivitelezési dokumentáció alapján lehet végezni.

(2) A kivitelezési dokumentáció tartalma – ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – nem térhet el a hatósági eljárásban záradékolt építészeti-műszaki dokumentációban foglaltaktól.”

Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet módosítása értelmében, kivitelezési dokumentáció alapján végezhető:

a) az építésügyi hatósági engedélyhez kötött építési tevékenység,

b) az építmény tartószerkezeti, tűzvédelmi jellemzőinek megváltozását eredményező építési tevékenység, valamint

c) az építmény bontása, ha

ca) az építmény terepszint feletti és belső térfogata meghaladja az 500 m³-t, valamint homlokzatmagassága az 5,0 métert, vagy

cb) a terepszint alatti bontás mélysége meghaladja az 1,0 métert.

Az Étv. 33/A. §-a szerinti egyszerű bejelentéshez kötött építőipari kivitelezési tevékenység legalább a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló kormányrendeletben meghatározott munkarészeket tartalmazó kivitelezési dokumentáció alapján végezhető.

Mit változott az új előírásokkal?

1. Építményszerkezet

Válasszuk szét építményre és építményszerkezetre a kérdést. A szerkezetekre vonatkozóan egyszerűbb a helyzet! A válaszokat az 55/2013. (X. 2.) BM rendeletben - az egyes építményszerkezetek tűzvédelmi követelményeknek való megfelelésének a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 13. § (4) bekezdés e) pontja szerinti igazolásának eseteiről és módjáról – kell keresnünk! Gondolom, sok műszaki ellenőr most hall erről a rendeletről először, holott az egyes építményszerkezetek megfelelésének (különösen meglévő szerkezet esetén) igazolásának ellenőrzésénél ezt is figyelembe kell vennie.

Tűzvédelmi jellemző: az építményszerkezet tűzzel, füsttel, robbanással vagy azok hatásaival szemben megállapított tulajdonsága, képessége,

Tűzvédelmi követelmény: az építményszerkezet tűzzel, füsttel, robbanással vagy azok hatásaival szembeni viselkedésére vonatkozó előírás,

Mi az építményszerkezet? (épület- vagy műtárgyszerkezet): az építmény építési termékekből meghatározott céllal összeépített olyan eleme, amellyel szemben tűzvédelmi követelmény létezik.

Minden elvégzett építési tevékenységnél annak megfelelését a vonatkozó jogszabályok alapján tudni kell igazolni, (ellenőrizni) akár készül terv akár nem! Tehát, ha az építményszerkezeten történik átalakítás, vizsgálunk kell, hogy megváltozik-e a tűzvédelmi jellemzője, s ha igen csak olyan mértékben és módon lehet rajta változtatni, hogy az a későbbiekben is megfeleljen a vele szemben támasztott követelményeknek. A változással nem sérülhetnek a tűzvédelmi teljesítmény jellemzői.

2. Építmény

Az építmény tűzvédelmi jellemzőinek a változása nem építési engedélyhez kötött építési tevékenységgel is megvalósulhat. Pl. nagylégterű irodát felosztunk kis irodákra, amelynek következtében nem csak a határoló építményszerkezeteknek, de a menekülésre, a menekülési útvonalakra, nyílászárókra vonatkozó előírások is megváltozhatnak. Egy funkcióváltás megváltoztathatja az épület kockázati osztály besorolását, ami az építményszerkezetekre vonatkozó követelmények szigorodását eredményezheti. Sőt, még egy bontási tevékenység is járhat kockázati osztály változással! Pl., ha összenyitunk helyiségeket és az így létrejött helyiség legnagyobb befogadóképességének növekedése miatt következik be a változás.

- Kivitelezőként, tervezőként, műszaki ellenőrként tudnunk kell felismerni azt a helyzetet, amikor a kivitelezési dokumentáció elkészítése nem választható megoldás, hanem kötelező, mivel az előírások be nem tartása emberéleteket követelhet egy tűz során.
- Amennyiben tűzvédelmi dokumentáció is készül azt csak tűzvédelmi tervező és szakértő készítheti el!

Az előző példánál maradva, ha összenyitunk helyiségeket és a bent tartózkodók létszámához nem igazítjuk

- a menekülésre figyelembe vehető nyílászárók áteresztő képességét,
- a menekülési útvonalakat,
- a hő- és füstelvezetést,

egy tűz során lehetnek olyanok, akik az épületben, helyiségben rekedhetnek. A létesítési és használati szabályokat együttesen kell tudni alkalmazni. Amikor bekövetkezik a tűz azok lesznek a felelősök akik ezeket nem vették figyelembe. A kivitelező cég sokszor már nehezen elérhető, de az építtető, a műszaki ellenőr és a tervezők utolérhetőek!

A beépítésre kerülő építési termékek, szerkezetek megfelelőségét csak az épület OTSZ szerint kockázati osztály besorolásának ismeretében lehet ellenőrizni. Amennyiben ezt senki nem vizsgálta az építési tevékenység megkezdése előtt, az építési termékek, műszaki megoldások kiválasztásánál, garantálható a hiba lehetősége!

Tűz átalakítás után

Nagyon tanulságos volt az utóbbi idők egyik legnagyobb áldozatot követelő tűzesete, amely egy meglévő gyárépület átalakításával kialakított szórakozóhelyen történt. A bukaresti Colective diszkótűzben 64-en életüket veszítették és a súlyos sérültek száma is 150 felett volt, mert nem tudtak kimenekülni, a helytelenül alkalmazott pirotechnikai eszközökkel okozott, az éghető akusztikus szigetelésen gyorsan terjedő tűz és füst miatt!

Változik a követelmény: mi a teendő?

A követelmény változását, szigorodását az adott időben érvényes jogi környezetet alapul véve kell vizsgálni, nem az építés évéhez kell visszanyúlni! Ha az építési tevékenységgel összefüggésben változik a követelmény, az azt jelenti, hogy változik az építménnyel és azok építményszerkezeteivel kapcsolatos tűzvédelmi jellemző! A kérdés már csak az, hogy mikor kell kiviteli terv?

- Amennyiben egy építményszerkezet tűzvédelmi jellemzői változnak csak meg, akkor is csak igazolható módon kerülhet arra sor! Ez pedig tűzvédelmi tervező, szakértő bevonásával történhet.
- Amennyiben az építmény tűzvédelmi jellemzői változnak meg, akkor a kivitelezési dokumentáció is szükséges!

Az egyszerű bejelentési eljáráshoz szükséges tervek

A kivitelezéshez szükséges dokumentációk tartalmára vonatkozóan két irányadó jogszabály van. Az egyik a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI.13.) Korm. rendelet 1. melléklete, amely szerint a tervezőnek az alábbi részletességű dokumentációt kell feltöltenie az e-naplóba

1. Aláírólap tervjegyzékkel
2. Helyszínrajz
3. Kitűzési helyszínrajz
4. Utcakép
5. Eltérő szintek alaprajzai
6. Metszetek
7. Homlokzatok
8. Tartószerkezeti tervek
9. Épület műszaki berendezéseinek rendszerterve
10. Műszaki leírás
11. Tervezői költségvetési kiírás

Az I. rész szerinti munkarészek elkészítéséhez az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló kormányrendelet keretei között a kivitelezési dokumentáció tartalmi követelménye tekintetében a dokumentáció egyes munkarészeinek kidolgozottságára, a Magyar Építész Kamara, illetve az I. rész 8. és 9. pontja tekintetében:

„a Magyar Mérnöki Kamara által kidolgozott szakmai követelményeket megállapító, a Magyar Építész Kamara és a Magyar Mérnöki Kamara együttes szabályzatát kell figyelembe venni, amelyet a Magyar Építész Kamara és a Magyar Mérnöki Kamara honlapján közzétesz.”

Megtalálható a Kamara fül alatti szabályzatok menüpont alatt:

[http://www.mek.hu/media/files/2016/jogszabalyok/Terv_muszaki_tartalma %2B tervezoi muvezetes szabalyzat 300 m2 alatt20160527 veglegesített0614.pdf](http://www.mek.hu/media/files/2016/jogszabalyok/Terv_muszaki_tartalma_%2B_tervezoi_muvezetes_szabalyzat_300_m2_alatt20160527_veglegesített0614.pdf)

Tehát, egyszer ennek kell megfelelni a feltöltéshez, másrésztől viszont be kell tartani a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről előírásait is, mely szerint építtető felel az 1. sz. mellékletben meghatározott tartalmú kivitelezési dokumentáció meglétéért, és az abban foglaltak betartatásáért.

A szerződő tervező köteles az építtetőt tájékoztatni a szakági tervezési feladatokról.

Amennyiben a szakági tervező bevonását a szerződő tervező javaslata ellenére az építtető nem veszi igénybe, úgy az ennek hiányából fakadó jogosulatlan vagy szakszerűtlen tevékenységért a szerződő tervezőt nem terheli felelősség.

Lestyán Mária szakmai kapcsolatokért felelős igazgató
ROCKWOOL Hungary Kft.